

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Förhandlingssektionen
Agneta Ählin

Redogörelse för preliminär överenskommelse om redaktionella ändringar och förtydliganden i KAP-KL; från och med den 1 januari 2006

Inledning

De centrala parterna i KAP-KL träffade den 19 december 2006 en preliminär överenskommelse om redaktionella ändringar och förtydliganden i KAP-KL. Överenskommelsen är preliminär i avvaktan på att formella beslut angående godkännande av densamma fattas av samtliga centrala parter.

Förhandlingarna har förts med stöd av § 2 i förhandlingsprotokollet till KAP-KL samt den centrala protokollsanteckningen nr 6 till KAP-KL.

Ändringarna avser de bilagda bilagorna 1–3 till KAP-KL. Överenskommelsen innebär att dessa ges den lydelse som framgår av överenskommelsen från och med den 1 januari 2006.

De överenskomna ändringarna är i huvudsak av redaktionell karaktär. Vissa förtydliganden har gjorts i såväl avtalstext (bilaga 1) som i protokollsanteckningarna (bilaga 2 och 3) då ordalydelsen i KAP-KL gav möjlighet för en annan tillämpning av bestämmelsen än den centrala partsavsikten.

Genomförda ändringar är i bilagan till detta cirkulär markerade med skuggad text.

Redaktionella ändringar

I de fall ändringarna endast är av smärre redaktionell karaktär kommenteras inte ändringen i detta cirkulär.

Förtydliganden

Förmånsbestämda pensioner

§ 17 förmånsbestämda pensioner

”30-dagarsregeln” från § 1 mom. 1 fjärde stycket har endast betydelse för förmånsbestämda pensioner. Den har därför, i delvis ny lydelse, flyttats från § 1 till

§ 17 mom. 2. Regeln är tillämplig vid beräkning av pensionsunderlag. Den tidpunkt då arbetstagarens tidigare anställning upphör blir inte beräkningstidpunkt om han eller hon tillträtt den nya anställningen hos arbetsgivaren inom 30 kalenderdagar. Beräkningstidpunkten infaller vid en senare tidpunkt enligt bestämmelserna i § 19. Tiden mellan de två anställningarna ska enligt ”30-dagarsregeln” jämföras med anställningstid vid tillämpning av bestämmelserna i § 18 mom. 4. ”30-dagarsregeln” tar inte över skrivningen i § 21 mom. 2 ”tillgodoräkning av tid förutsätter att anställningstiden uppgår till en sammanhängande tid av minst tre månader”. Det innebär att en anställning, kortare än tre månader, inte pga. 30-dagarsregeln i § 17 ska sammanläggas med en senare anställning hos arbetsgivaren så att arbetstagaren får tillgodoräkna sig anställningstiden för den förstnämnda anställningen vid beräkning av livränta eller förmånsbestämd ålderspension trots att anställningstiden i denna anställning understigit tre månader.

§ 19 Beräkningstidpunkt

Beräkningstidpunkt är den tidigaste tidpunkt då

a) arbetstagarens rätt till hel eller partiell sjuk- eller aktivitetsersättning *har tillförts* utifrån nedsatt arbetsförmåga i anställningen

För att en beräkningstidpunkt ska fastställas måste således rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning påverka anställningen hos arbetsgivaren, något som t ex inte behöver vara fallet då en arbetstagare med en sysselsättningsgrad på 75 % beviljas rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning på 25 %.

d) arbetstagarens anställning upphör, förutsatt att han eller hon därefter inte tillträder ny pensionsgrundande anställning hos arbetsgivaren inom 30 kalenderdagar.

KAP-KL gäller inte för en arbetstagare som tillträder en anställning efter det han eller hon fyllt 67 år. Förtydligandet om pensionsgrundande anställning har gjorts för att det klart ska framgå att ”30-dagarsregeln” inte går att tillämpa på sådan arbetstagare som anställs efter det att han eller hon fyllt 67 år, eftersom det inte kan vara en pensionsgrundande anställning enligt KAP-KL:s bestämmelser.

§ 20 Rätt till förmånsbestämd pension

Mom. 1 sista meningen *har tillförts* förutsatt att pensionsavgift enligt § 11 fortlöpande betalas fram till den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år.

Innebörden av den tillförda bisatsen är att en arbetstagare som beviljats överenskommen särskild avtalspension (§§ 31 – 32) före 61 års ålder får rätt till en förmånsbestämd ålderspension – inte livränta – då arbetsgivaren betalar pensionsavgift under tid med *överenskommen* särskild avtalspension.

Pensionsavgift betalas dock alltid under tid särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten betalas ut, vilket innebär att rätt till förmånsbestämd ålderspension alltid gäller för sådana fall.

§ 27 Beräkning av livränta efter 2007-01-01

Mom. 1 har förtydligats genom att "beräkningstidpunkten för livräntan" har ersatts med "den tidpunkt då livräntan beräknas". Förtydligandet har gjorts eftersom livränta som beräknas vid kalenderårsskifte saknar beräkningstidpunkt och tidigare skrivning var missledande. Endast när livränta beräknas på grund av att arbetstagaren avgår från sin anställning kunde den tidigare skrivningen tillämpas, eftersom avgång är en beräkningstidpunkt.

a) har tagits bort eftersom livränta kan beräknas utan att arbetstagaren avgår från anställningen. Dessutom framgår eventuell beräkningstidpunkt av § 19

c) "med avräkning enligt § 21 mom. 4 för pensionsförmån som tjänats in 2007-01-01 eller tidigare med de belopp som gäller vid utgången av det år beräkningen görs" innebär att det belopp som ska avräknas vid beräkning av livränta räknas upp till det år då beräkning görs.

Mom. 2 har tillkommit (redaktionell förändring).

Andra stycket i samma moment har ändrats till "Avräkning ska göras med de belopp som gäller vid utgången av det år beräkningen görs." Ändringen är orsakad av att beloppet som arbetstagaren har rätt till vid 65 års ålder (tidigare skrivning) inte är känt och kan därför inte heller avräknas.

Särskild avtalspension

§ 32 Förutsättningar vid överenskommelse om särskild avtalspension

Mom. 1 c) har förtydligats utifrån att en förutsättning för att särskild avtalspension ska ses som en pensionsförmån, för vilken arbetsgivaren betalar särskild löneskatt, är att pensionen utges i pensioneringssyfte och därigenom avlöses av ålderspension. För att pensioneringssyftet ska anses uppfyllt är det därför inte möjligt att överenskomma om en särskild avtalspension som avslutas före arbetstagaren fyllt 65 år och där arbetstagaren i överenskommelsen förutsätts stå till arbetsmarknadens förfogande och uppbära arbetslöshetsersättning de/det sista året/åren före 65 års ålder.

Övergångsbestämmelser

3

Kalenderår då beräkningstidpunkt infaller har i tabellen ersatts med avgångsår, beräkningstidpunkten kan ligga före avgångsåret, t ex då en arbetstagare fått rätt till partiell sjuk- eller aktivitetsersättning.

Eftersom en arbetstagare enligt tidigare skrivning måste avgå med genast börjande hel eller partiell förmånsbestämd ålderspension eller särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten fick en arbetstagare som avgick av annan anledning inte rätt till sammanvägt basbelopp även om den förmånsbestämda ål-

derspensionen för honom eller henne betalas ut under övergångsperioden åren 2006 – 2011.

Genom de nya anmärkningarna till övergångsbestämmelsen ska för arbetstagare som avgått från anställningen p.g.a. att han eller hon beviljats sjukersättning eller avgått med överenskommen särskild avtalspension och under åren 2006 -2011 sammanvägt basbelopp användas vid beräkning av den förmånsbestämda ålderspensionen, förutsatt att sådan pension betalas ut senast 2011 (1).

Även de fall då arbetstagaren är 65 år eller äldre vid beräkning av förmånsbestämd ålderspension och/eller då beräkning av sådan pension följer på särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten ska sammanvägt basbelopp användas vid beräkning av förmånsbestämd ålderspension. Det år arbetstagaren fyller 65 ska då ses som avgångsår i tabellen (2).

Centrala och lokala protokollsanteckningar

Två nya central- lokala protokollsanteckningar har tillförts.

3

” En arbetstagare som avgår från en anställning tidigast vid 61 års ålder med kompletterande ålderspension enligt PFA eller förmånsbestämd ålderspension har inte rätt till förmånsbestämd ålderspension i en senare anställning.”

Protokollsanteckningen är tillkommen för att en arbetstagare inte ska få rätt till förmånsbestämd ålderspension *såväl i en tidigare anställning som i en ny anställning* som arbetstagaren tillträder efter det att han eller hon avgått med rätt till kompletterande ålderspension eller förmånsbestämd ålderspension från den tidigare anställningen och i denna redan fått tillgodoräkna anställningstid fram till 65 år.

Övriga bestämmelser i KAP-KL gäller dock för arbetstagaren förutsatt att han eller hon har en anställning inom avtalets tillämpningsområde (§ 1) och inte annat överenskommit i det enskilda anställningsavtalet.

4

”En arbetstagare som uppfyllt villkoren för rätt till förmånsbestämd ålderspension enligt § 20 mom. 1 och som beviljats förmån som avses i § 19 a) respektive b) i en tidigare anställning, har rätt till förmånsbestämd ålderspension i en senare anställning endast efter beslut i Pensionsnämnden.”

Ovanstående central-lokala protokollsanteckning reglerar fall då en arbetstagare för vilken Avgiftsbefrielseförsäkringen betalar en del av pensionsavgiften tillträder en ny anställning med lön överstigande 7,5 IBB.

Pensionsnämndens beslut om rätt till förmånsbestämd pension i en senare anställning är motiverat av att betalningen av pensionsavgift från Avgiftsbefrielseförsäkringen, kopplat till den tidigare anställningen, innebär ett fortsatt intjänande av anställningstid i denna anställning. Även här har protokollsanteckningen kommit

till för att en arbetstagare inte ska få rätt till samma typ av förmån för samma tid två gånger.

Pga. att de två nya protokollsanteckningar nr 3 och 4 tillförts har efterföljande central-lokala protokollsanteckningar numrerats om.

8 (tidigare 6)

Inledningen till protokollsanteckningen har genomgått en redaktionell förändring utifrån att två nya anmärkningar tillförts protokollsanteckningen. Förtydligande har gjorts om att en alternativ beräkning inte ska göras för arbetstagaren då särskild ålderspension enligt PFA eller särskild avtalspension enligt KAP-KL har betalats ut.

Anmärkning nr 2 tar om hand den situation då en arbetstagare avgått på grund av att han eller hon beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning och får en förmånsbestämd ålderspension utbetald under åren 2003 – 2006. Dessa arbetstagare har genom den nya anmärkningen rätt att få en alternativ beräkning gjord.

Motsvarande gäller även för en arbetstagare som tidigast vid 65 årsålder avgår från sin anställning men får sin förmånsbestämd ålderspension utbetald vid en senare tidpunkt.

9 (tidigare 7)

Genom att kravet på att arbetstagaren ska avgå med genast börjande förmånsbestämd ålderspension tagits bort från protokollsanteckningen har även de arbetstagare som nämns ovan i den central-lokala protokollsanteckningen nr 8 rätt att få en alternativ beräkning gjord.

Det gäller även – *till skillnad från arbetstagare som avgått med kompletterande ålderspension enligt PFA eller förmånsbestämd ålderspension enligt KAP-KL under åren 2003 – 2005 (central-lokala protokollsanteckningen nr 8 ovan)* de arbetstagare som fr o m år 2007 avgår med överenskommen särskild avtalspension, förutsatt att förmånsbestämd ålderspension utbetalas till honom eller henne under något/några av åren 2007 – 2013.

15 (tidigare 13)

KAP-KL gäller inte för en arbetstagare som före 2006

a) ”träffat avtal om särskild ålderspension enligt PFA med arbetsgivaren” innebär att PFA fortsätter att gälla för arbetstagaren i hans eller hennes anställning hos arbetsgivaren om överenskommelse om särskild ålderspension enligt bestämmelserna och villkoren i PFA träffats innan KAP-KL undertecknades (2005-12-08). Detta oberoende av om avgången sker efter KAP-KL börjat gälla hos arbetsgivaren.

b) fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning utifrån nedsatt arbetsförmåga i anställningen.

Sveriges kommuner och landsting har fått många frågor angående förutsättningarna för att en arbetstagare som beviljats sjukersättning ska omfattas av KAP-KL alternativt även fortsättningsvis omfattas av PFA i sin anställning hos arbetsgivaren. Frågorna har främst gällt vad som avsågs med ”avgång från en anställning. Centrala parter har enats om ett förtydligande av denna punkt.

Förtydligandet innebär att det *inte* krävs att arbetsgivaren omreglerat anställningen, det väsentliga är att arbetstagaren fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning före år 2006, omfattningen - hel- eller partiell - saknar betydelse. För att arbetstagaren inte ska omfattas av KAP-KL krävs dock att arbetstagarens anställning hos arbetsgivaren påverkats genom den pga., sjuk- eller aktivitetsersättningen nedsatta arbetsförmågan.

I den central-lokala protokollsanteckningen nr 15 har parterna infört en ”ventil”. ”Arbetsgivaren kan besluta att KAP-KL ändå ska gälla och fastställer i sådant fall villkoren för detta.” Denna skrivning är avsedd att användas i enstaka fall – inte generellt hos arbetsgivaren.

Om en arbetsgivare ändå beslutar att KAP-KL även ska gälla för alla arbetstagare som har rätt till partiell sjuk- eller aktivitetsersättning innebär det att pensionsavgiften och den förmånsbestämda pensionen betalas enligt villkoren i KAP-KL. I detta avseende innebär det att pensionsavgiften som betalas via Avgiftsbefrielseförsäkringen för den del arbetstagaren har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning, ska betalas utifrån förutsättningar som inte gällde eller var kända när arbetstagaren fick rätt till sådan ersättning. Det innebär en underfinansiering av Avgiftsbefrielseförsäkringen. Eftersom avgiftsbefrielseförsäkringen är en kollektiv försäkring kommer en eventuell premiehöjning, föranledd av icke avsedd tillämpning av pensionsvillkoren, att belasta samtliga arbetsgivare vare sig arbetsgivaren avvikit från bestämmelsen i KAP-KL eller ej.

Om en arbetstagare tillfrisknar och rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning alternativt livränta enligt LAF eller LSP varaktigt upphör, dvs. inte under tid med vilande sjuk- eller aktivitetsersättning, kommer KAP-KL att gälla för sådan arbetstagare fr.o.m. kalendermånaden efter att rätten till sådan ersättning upphört.

AFA försäkring kommer att ändra uppgiften om pensionsavtal

För att få överensstämmelse med de förtydliganden som parterna nu är ense om i den central-lokala protokollsanteckningen nr 15 kommer AFA Försäkring att i förekommande fall ändra den uppgift om pensionsavtal som arbetsgivaren lämnat. Cirka 75 000 pågående försäkringsärenden kommer att sökas ut maskinellt och uppdateras med det pensionsavtal som ska gälla enligt förtydligandet. Om arbetsgivaren har beslutat om undantag för enskilda arbetstagare i särskilt fall måste detta anmälas på nytt till AFA Försäkring.

Arbetstagare kommer att vara registrerade på PFA om han eller hon före 2006-01-01

– har avgått från anställningen eller

– fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning och har en beräknad arbetstidsminskning pga. nedsatt arbetsförmåga i anställningen.

Om arbetsgivaren använder sig av möjligheten att besluta att KAP-KL ska gälla i särskilt fall är det viktigt att notera att KAP-KL gäller enligt särskilt beslut på frågebrevet från AFA försäkring angående pensionsavgift, arbetstidsminskning m.m.

Centrala protokollsanteckningar

1

Normer

Normer för Pensionsnämndens beslut angående uppräknings av pensionsförmåner har genomgått en redaktionell förändring samt till vissa delar ett förtydligande. Normerna har delats upp i vad som gäller innan respektive efter pension betalas ut.

d) Livränta, förmånsbestämd ålderspension och pension till efterlevande som beräknas vid en senare tidpunkt än beräkningstidpunkten enligt § 19, ska beräknas med ett pensionsunderlag i respektive basbeloppsskikt som räknats om i samma grad som PBB för det kalenderår då beräkningen görs ändrats i förhållande till PBB för det kalenderår då beräkningstidpunkten infaller.

Genom förtydligandet som skett i och med att punkt d) tillförts normerna kommer pensionsunderlaget, i de fall en arbetstagare avgått och en förmån beräknas vid en senare tidpunkt än avgångstidpunkten, t ex vid avgång pga. att arbetstagaren beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning, att räknas om med den årliga förändringen av prisbasbeloppet PBB. Utan omräkning urholkades pensionsunderlaget vilket fick till följd att den andel av pensionsunderlaget som gav rätt till förmånsbestämd pension minskades.

e) Livränta ska för tid innan den börjar betalas ut räknas om i samma grad som gällande PBB ändrats i förhållande till PBB för det kalenderår då livräntan beräknats. Omräkning sker på samma sätt som anges i b)

Punkten e) innebär ett förtydligande om att livräntan för tid innan den betalas ut ska omräknas med den årliga förändringen av prisbasbeloppet. Utan förtydligandet skulle livräntan utbetalas med samma nominella belopp som den uppgått till vid beräkningstidpunkten för livräntan.

14

Parterna ska fastställa de kriterier som krävs för att en pensions- eller fondförsäkring ska vara valbar enligt § 14.

Denna protokollsanteckning har tillkommit utifrån att centrala parter, utöver de krav som ställs i Inkomstskattelagen, ska ha möjlighet att införa särskilda krav för att en fond eller pensionsförsäkring ska vara ett valbart alternativ för placering av den avgiftsbestämda ålderspensionen i KAP-KL. Detta kan t.ex. gälla en viss högsta administrationskostnad, placeringsstrategi etc.